

1. Проблем истраживања

Савремени развој криминалитета упућује на потпуно другачији приступ неким сегментима ранијих проучавања појединих института. Један од поменутих је и *Modus operandi* систем. Сваки вишеструки извршилац се може класификовати у посебну категорију (а у оквиру ње и разликовати) и ретко се може појавити један чија дела садрже све елементе које садрже и други. Теоретичари, почињу уводити нове елементе у оно што ми називамо *modus operandi* извршилаца кривичних дела, елементе као што су: печат индивидуалности, и, као посебан одраз индивидуалних особина – начин фингирања кривичних дела, инсценирање лица места¹. Метод откривања непознатог учиниоца по начину извршења у случајевима понављања кривичних дела, као и систем заснован на њему, се подвргава критици, баш са овог аспекта. Проблем се решава укључивањем све више дисциплина и метода заснованих на новим научним достигнућима². Значајно је указати на поједине нове методе, који се могу искористити у оперативном раду, као један нови инструмент у супротстављању криминалитету. Прве класификације извршилаца, и покушаји објашњавања појаве као што је криминалитет, основ разликовања проналазе у типовима извршилаца, биолошким и социолошким факторима. Њихов смисао је у објашњавању појаве, дакле феноменолошка и етиолошка димензија појава. Развојем психологије и њених практичних дисциплина, јављају се, психолошки фактори, за које се, као нова улога, везује узрок криминалитета и према којима се апострофирају фактори унутар индивидуе³. Функционалност, али и употребљивост, се обезбеђује појавом ФБИ – јевог бихевиористичког модела класификације извршилаца на организоване и неорганизоване извршиоце. Тада крећу лавине схватања и дубљих анализа психологије извршилаца кривичних дела. Још од педесетих година, отпочиње снажнији уплив психолошких елемената у пракси, како ФБИ, тако и других полиција света. Различити аспекти контура извршиоачеве личности, неопходни за оперативни рад, су унапред предодређени његовим понашањем пре, за време и након извршења кривичног дела, а што појмовно обухвата начин извршења кривичног дела. Ове информације комбинују се са другим релевантним детаљима као и физичким (материјалним) доказима, и упоређују са карактеристикама познатих типова личности и менталних обољења, како би се развио практични – радни опис извршиоца⁴. Профилисање је мало обрађивана тема на овдашњим просторима, како због конотација које се истом придају, тако и неопходне специјалистичке обуке и пратеће инфраструктуре.